

GULDBORGSUND

Vagn Kehling
Skippergårdsvej 8
4871 Horbelev

CVR nr 11104673

14. FEBRUAR 2018

FØLGBREV TIL MILJØGODKENDELSE

Guldborgsund kommune har den 18. december 2017 modtaget ansøgning om miljøtilladelse til ændring af husdyrholdet på ejendommen Skippergårdsvej 8, 4871 Horbelev.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

Fuld udnyttelse af eksisterende driftsbygninger. Ansøgningen omfatter ingen former for bygningsmæssige ændringer. Med ved at få de eksisterende stalde godkendt efter de nye regler, vil der ikke længere være krav om ændring af godkendelsen, hvis der ændres på grisenes vægtintervaller. Det vil udelukkende være de dyrevelfærdsmæssige pladskrav, der afgøre hvor mange dyr, der må produceres i staldene.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 201799. Det er version nr. 3 fra den 10. januar 2018, samt scenarieberegning 202304, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSBEHANDLER:
METTE WOLTERS
DIR +45 54732006
MEWOL@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Afgørelse

I henhold til § 16b i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele tilladelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte tilladelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 15. februar 2018 på kommunens hjemmeside, se www.guldborgsund.dk under faneblad "afgørelser".

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Miljø- og Fødevareklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø hvis du

ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest torsdag d. 15. marts 2018 inden midnat.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. for privatpersoner og 1.800 for virksomheder og organisationer. Du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Med venlig hilsen

Mette Wolthers
Teknikumingeniør

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail:
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail:

Kopi til orientering

- Heidi Ledskov, VKST, via hl@vkst.dk

GULDBORGSUND

§ 16B TILLADELSE

SMÅGRISE- OG SLAGTESVINEPRODUKTION, SKIPPERGÅRDSVEJ 8, 4871 HORBELEV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE	3
1.1	BAGGRUND	3
1.2	DATABLAD	4
1.3	RESUME	5
1.4	AFGØRELSE	5
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	GENERELLE FORHOLD	7
2.2	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	7
2.3	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT	7
2.4	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET	8
2.5	GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNTERING	9
2.6	BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER	9
2.7	ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV	9
2.8	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	10
2.9	HUSDYRBRUGETS OPHØR	10
2.10	GENERELLE BEMÆRKNINGER	11
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	12
3.1	GENERELLE FORHOLD	12
3.2	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	13
3.3	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT	15
3.4	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET	21
3.5	GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNTERING	27
3.6	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER	28
3.7	ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV	32
3.8	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	32
3.9	HUSDYRBRUGETS OPHØR	33
4	OFFENTLIGHED OG HØRING	34
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	34
6	BILAG	35

1 RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har den 18. december 2017 modtaget ansøgning fra Vagn Kehling om tilladelse til ændring af dyreholdet på Skippergårdsvej 8 med CVR nr. 11104673. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk, og har skema nr. 201799. Det er version 3 af ansøgningsskemaet indsendt den 9. januar 2018, samt scenarieberegning 202304, der ligger til grund for tilladelsen.

Den nuværende produktion på Skippergårdsvej 8 hviler på en tilladelse til skift i dyretype fra 1. august 2012. Der blev da givet tilladelse til en årlig produktion på 6.275 smågrise (7,0-32 kg) og 4.975 slagtesvin (32-104 kg).

Med de nye godkendelses- og tilladelsesregler fra 1. august 2017 skal produktionen ikke længere bindes op på antal dyreenheder eller antal dyr og vægtintervaller. Nu skal godkendelser og tilladelser gives til et bestemt antal m² stald og m² gødningslager.

I ansøgningen er der således kun indtastet hvor mange m² stald af en given type og til en given dyretype, samt m² gylleoverflade i gødningslagrene.

Samlet søges der tilladelse til:

- 912 m² slagtesvinestalde med drænet gulv + spalter (33/67%)
- 247 m² slagtesvinestald med delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv
- 377 m² smågrisestalde med to-klima og delvis spaltegulv
- 777 m² gylleoverflade fordelt på 2 gyllebeholdere.

Alle anlæg er eksisterende anlæg og der ændres ikke på indretningen med denne tilladelse.

Ved at komme over på en tilladelse efter de nye regler vil der fremadrettet kunne ændres i vægtintervallerne og /eller antal producerede grise pr. år uden forudgående anmeldelse eller tilladelse. Dette forudsætter dog at staldsystem, størrelsen på produktionsarealer (m²), lagertype og m² gødningsoverflade i lager holdes uændret.

SIDE 4/35

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 16b tilladelse til smågrise- og slagtesvineproduktion på Skippergårdsvej 8, 4871 Horbelev
Godkendelsen omfatter:	912 m ² slagtesvinestalde med drænet gulv + spalter (33/67%). 247 m ² slagtesvinestald med delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv. 377 m ² smågrisestalde med to-klima og delvis spaltegulv. 777 m ² gylleoverflade fordelt på 2 gyllebeholdere.
Dato ikrafttrædelse:	15. februar 2018
Bedriftens navn og adresse:	Skippergårdsvej 8, 4871 Horbelev
CVR-nr.:	11104673
CHR-nr.:	16220
Ejendomsnummer:	376-0023322
Matr.nr. og ejerlav:	13a Moseby By, Åstrup m.fl.
Bedriftens ejer og ansøger:	Vagn Kehling, Skippergårdsvej 8, 4871 Horbelev
Konsulent:	VKST, v/ Heidi Ledskov, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, hsl@vkst.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Forhøring hos ansøger/konsulent i perioden	25-01-2018 til 26-01-2018
Nabo/partshøring i perioden d.	29-01-2018 til 13-02-2018
Godkendelsesdato	15-02-2018
Godkendelse annonceret d.	15-02-2018
Klagefrist udløber d	15-03-2018
Søgsmålsfristen udløber d.	15-08-2018
Retsbeskyttelse udløber d.	15-02-2026

SIDE 5/35

1.3 RESUME

Tilladelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de gennemførte beregninger i husdyrgodkendelse.dk, kan der meddeles tilladelse til det ansøgte uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil det ansøgte ikke give anledning til væsentlige ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår, som tilladelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de beskyttede naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger inden for en radius af 1000 m fra staldanlægget, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af ændringen af dyreholdet.

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg.

Vand- og Natura 2000 planer.

Vand- og Natura 2000 planerne blev vedtaget i december 2011. Vandplanerne for 2015-2021 er trådt i kraft 01.07.2016. Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser og -tilladelser ud over de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planerne.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til, om de vil kunne påvirke et vandområde eller Natura 2000-område væsentligt.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed tilladelse til følgende produktionsarealer:

- 912 m² slagtesvinestalde med drænet gulv + spalter (33/67%)
- 247 m² slagtesvinestald med delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv
- 377 m² smågrisestalde med to-klime og delvis spaltegulv
- 777 m² gylleoverflade fordelt på 2 gyllebeholdere.

Den samlede ammoniakemission fra de tilladte produktionsarealer bliver jf. husdyrgodkendelse.dk på 3.064 kg NH₃-N/år. Tilladelsen bliver derfor meddelt i henhold til § 16b i Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbkg. nr. 256 af 21. marts 2017 (også kaldet husdyrbrugloven).

Tilladelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række

SIDE 6/35

vilkår i tilladelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved tilladelsens ibrugtagning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet og de stillede vilkår.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse.
3. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Ingen vilkår

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Staldindretning og drift

4. Produktionen skal ske med staldsystem, antal m² produktionsareal og dyretype i de enkelte staldafsnit som beskrevet i nedenstående tabel.

Stald nr. og -system	M ² produktionsareal	Dyretype
1 Drænet gulv + spalter (33%/67%)	418	Slagtesvin
2 Drænet gulv + spalter (33%/67%)	247	Slagtesvin
3 Drænet gulv + spalter (33%/67%)	247	Slagtesvin
7 Delvis spaltegulv, 25 - 49% fast gulv	247	Slagtesvin
4 Toklimastald, delvis spaltegulv	288	Smågrise
5+6 Toklimastald, delvis spaltegulv	89	Smågrise
I alt	1.536	

Overbrusning og rengøring

5. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inkl. gulv holdes tørre, samt at stalde, ventilations- og fodringsanlæg holdes rene.
6. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte.

Fodring

7. Foderblandingen til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

Energi- og vandforbrug

8. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.
9. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.

Spildevand

10. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

SIDE 8/35

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

11. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.
12. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast eller tilføres gyllebeholder.

Råvarer, hjælpestoffer og kemikalier

13. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

14. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Samt at der udarbejdes en handlingsplan for nedbringelse af lugtgenerne. Evt. udgifter til undersøgelsen m.m. påhviler ejer.
15. Ventilationsafkast i drift, skal have tilstrækkelig afgangshastighed til at sikre en god opblanding og spredning af staldluften.

Fluer og skadedyr

16. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
17. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

18. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, høst eller transport af dyr.

Støj fra anlæg og maskiner

19. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning Fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

20. Såfremt Guldborgsund Kommune finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra smågriseproduktionen for at dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Såfremt støjvilkåret konstateres

SIDE 9/35

overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget en støjmåling og eller – beregning pr. år.

21. Støjmålinger og eller –beregninger skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger ekstern Støj". Driftsbetingelser og målepunkter skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålinger skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj, pt. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges ifølge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledningen nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Støv fra anlæg og maskiner

22. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Lys

23. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

Gødningstyper og mængder

24. Husdyrgødningen skal håndteres som gylle fra samtlige staldafsnit.

Flydende husdyrgødning

25. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders tilførsel.
26. Den samlede gylleoverflade på gyllebeholderne må ikke overstige 777 m².
27. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læseplads med afløb til pumpeump. Før pumpning fra gyllebeholderne skal pumpeumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholder skal læsepladsen og pumpeump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller vogn.
28. En eventuel læseplads skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læseplads for gyllevogne og etableres samtidigt med den nye stald.
29. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholdere eller gyllebeholder og –vogn skal der være opsyn med overpumpningen.
30. Flydelaget på gyllebeholderne skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne, evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra den enkelte beholder flere dage i træk, skal reetableringen først ske efter endt pumpning.

2.6 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆNSENDE FORANSTALTNINGER

31. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar mm. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsede foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

2.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

Ingen vilkår

2.8 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

32. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

- Til dokumentation for vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt bortskaffelse.
- Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
- Autoriseret service af staldventilation og andre mekaniske anlæg.

Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Beredskabsplan

33. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

34. Virksomhedens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilretning/ændring af procedurer i forbindelse med uheld.

35. Senest tre måneder efter denne tilladelse er meddelt, skal der indsendes kopi af bedriftens beredskabsplan. Beredskabsplanen skal herefter forefindes på bedriften og være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte. Planen, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune, skal som minimum indeholde:

- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.

36. Forurening som følge af driftsuheld, hæværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Uden for normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

37. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden (Guldborgsund Kommune), som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmyndigheden.

2.10 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., som fastlægger, at enhver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 59 a bortfalder denne tilladelse, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter meddelelsen.
- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 59 a vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud. Udnyttelse anses for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 pct. af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.
- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 40 stk. 2.
- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 39, kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 865 af 23.06.2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicinaffald.
- Bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr nr. 558 af 01.06.2011.
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10.12.2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
14-02-2018

Marlene Bendix Jensen
Agronom

Mette Wolthers
Teknikumingeniør

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

I forbindelse med ansøgningen om tilladelse efter husdyrbrugslovens § 16 b til mere fleksibel smågrise- og slagtesvineproduktion sker der ingen bygningsmæssige ændringer. Anlægget består af 7 staldafsnit:

1. Slagtesvin, 418 m² drænet gulv + spalter (33%/67%).
2. Slagtesvin, 247 m² drænet gulv + spalter (33%/67%).
3. Slagtesvin, 247 m² drænet gulv + spalter (33%/67%).
4. Smågrise, 288 m² toklimastald, delvis spaltegulv.
5. + 6. smågrise, 89 m² toklimastald, delvis spaltegulv.
7. Slagtesvin, 247 m² delvis spaltegulv (25 - 49%).

Derudover er der en løbe-/drægtighedsstald og en farestald, som begge er taget ud af drift i 2012. I bilag 1 Situationsplan er der oversigt over staldene.

Til opbevaring af gyllen er der 2 gyllebeholdere:

1. Volumen 1.250 m³ og overflade 295 m² fra 1990.
2. Volumen 2.020 m³ og overflade 482 m² fra 2002.

Endelig er der 3 fodersiloer og 2 maskinhuse.

I 2012 blev der anmeldt et skift i dyretype og den tilladte produktion på bedriften har siden været på 6.275 smågrise (7,2 til 32 kg) og 4.975 slagtesvin (32 – 104 kg). Med den nye tilladelse kan vægtintervallerne ændres uden anmeldelse eller ansøgning, så længe der ikke ændres i antallet af m² produktionsareal jf. det i vilkår 4 anførte. Endvidere ophæves begrænsningen på antal producerede dyr med denne tilladelse, således at der fremover kan produceres det maksimalt mulige antal dyr jf. dyrevelfærdskravene. Der er ikke søgt om flex i de enkelte staldafsnit, dvs. der må kun produceres smågrise i staldafsnit 4, 5 og 6 og kun slagtesvin i afsnit 1, 2, 3 og 7.

3.1 GENERELLE FORHOLD

Tilladelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Skippergårdsvej 8, 4871 Horbelev. Ejendommen ejes, beboes og drives af Vagn Kehling. Husdyrproduktion har CHR-nr. 16220 og drives under CVR-nr. 11104673.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansatte på bedriften skal være bekendt med vilkårene i tilladelsen.

Endvidere er der sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig, samt ved ophør af husdyrproduktionen. Begrundelsen for disse vilkår er, at det er kommunen, der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til tilladelsen, ændret tilsynsfrekvens og/eller om der er behov for særlige tiltag i forbindelse med ophør af produktion.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes, fastholdes forudsætningerne for denne godkendelse.

**Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer inden for eksisterende bygningsmasse.

SIDE 14/35

Afstandskravet til nabobeboelse er ændret efter staldens opførelse, og den er således i sin tid lovligt opført. Med denne tilladelse sker der ingen ændringer i stalden, og den nuværende drift i stalden kan fortsætte, selv om dele af stalden ligger nærmere nabobeboelse end 50 m.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at alle gældende afstandskrav jf. kap. 2 i Husdyrloven er overholdt. Ydermere er der ikke søgt om bygningsmæssige ændringer. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, ved overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, stov, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger desuden uden for fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, §3-beskyttede naturområder, §7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder og lavbundsarealer.

Skippergårdsvej 8 ligger i område udpeget som værdifuldt kulturmiljø. Udpegningen skal beskytte landsbyen Moseby. Skippergårdsvej 8 ligger over 800 m fra selve landsbyen, og der sker ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med ansøgningen. Det er derfor vurderet, at det ansøgte ikke vil få indflydelse på landsbyens samlede udtryk.

Skippergårdsvej 8 ligger inden for kystnærhedszonen, men der sker ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med ansøgningen, og placeringen i kystnærhedszonen er dermed uden betydning.

Skippergårdsvej 8 ligger i landzone i et jordbrugsområde med særlige naturværdier. Da der ikke sker bygningsmæssige ændringer i forbindelse med ansøgningen, vil der heller ikke være landskabelig påvirkning som følge af det ansøgte.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er overholdt. Det ansøgte vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på disse.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskab

Området omkring anlægget er et åbent og relativt fladt landbrugslandskab med spredt bevoksninger. Mod øst ligger et større skovområde.

Da der ikke sker bygningsmæssige ændringer er der ikke foretaget vurderinger af udformning og placering af anlægget.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Landskabelige værdier

Ejendommen er placeret i landzonen i et område, som i Kommuneplan 2013-2025 er udpeget som jordbrugsområde med særlige naturværdier. Jordbrugsområder er primært forbeholdt jordbrugserhvervet. Der må dog generelt ikke etableres anlæg, der kan forringe områdets landskabs-, natur- og kulturhistorisk værdier.

Da der ikke er søgt om bygningsmæssige ændring, vil der ikke ske påvirkning af de landskabelige værdier.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger inden for kulturmiljø, men ca. 800 meter uden for det bevaringsværdige landsbymiljø, som udpegningen skal beskytte.

Nærmeste beskyttede fortidsminde (gravhøj) ligger over 400 meter nord for anlægget. Da der ikke er søgt om bygningsmæssige ændring, vil der ikke ske påvirkning af de kulturhistoriske værdier.

Naturmæssige værdier

Nærmeste beskyttede natur ligger over 300 m væk, og det er vurderet at den ansøgte tilladelse til mere fleksibel produktion ikke vil påvirke naturværdierne omkring ejendommen.

For yderligere omkring vurderinger i forhold til naturområder og naturmæssige værdier henvises til senere afsnit i denne godkendelse, samt bilag 2 Naturnotat.

Geologiske værdier

Der er ingen geologiske interesseområder indenfor 1.000 m fra anlægget.

Rekreative værdier

Ejendommen ligger uden for friluftsområder. Nærmeste område (Bønnet Skoven) ligger over 2.000 meter syd for ejendommen. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil have indflydelse på området.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ansøgningen om mere fleksibel produktion ikke vil ændre på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger. Samlet vurderes det, at det konkrete projekt ikke har en væsentlig virkning for de ovennævnte områder og værdier, og at det ansøgte er uden landskabelig og visuel betydning for omkringboende.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel. Det er disse dyretyper, staldsystemer og de anførte antal m² produktionsareal, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Tabel 2. Staldsystemer, antal m² produktionsareal og dyretype.

Stald nr. og -type	M ² produktionsareal	Dyretype
1 Drænet gulv + spalter (33%/67%)	418	Slagtesvin
2 Drænet gulv + spalter (33%/67%)	247	Slagtesvin
3 Drænet gulv + spalter (33%/67%)	247	Slagtesvin
7 Delvis spaltegulv, 25 -49% fast gulv	247	Slagtesvin
4 Toklimastald, delvis spaltegulv	288	Smågrise
5+6 Toklimastald, delvis spaltegulv	89	Smågrise
I alt	1.536	

De gamle staldafsnit Løbe/drægtighedsstald og Farestald, der blev lukket i forbindelse med anmeldelsen om skift i dyretype tilbage i 2012 må ikke inddrages i produktionen. Ligeledes

SIDE 16/35

må der ikke ændres i dyretype, staldsystem eller i antallet af m² produktionsareal i de enkelte stalde/staldafsnit, hverken ved nybyggeri eller renovering i eksisterende stalde, medmindre der er søgt og opnået miljøgodkendelse/tilladelse til ændringen.

Fleksibilitet og udnyttelse

Med de nye regler for godkendelse og tilladelse til husdyrproduktion godkendes produktionsarealet med den ansøgte staldsystem og dyretype i de enkelte stalde/staldafsnit. Der er så frihed til at udnytte stalden/staldene mere eller mindre. Der opstår først kontinuitetsbrud, hvis produktionen kommer under 50 % af den mulige produktion og i mindre end 25% af det samlede godkendte produktionsareal.

Ved produktion af smågrise og slagtesvin er der fleksibilitet i ind- og afgangsvægtene, dog gælder det, at smågrise er betegnelse for grise under 32 kg, og at slagtesvin er over 30 kg.

I henhold til de nye beregningsmetoder er ammoniakfordampningen og lugtemissionen styret af gødningsoverfladen og ikke af kg dyr på stald. Der er derfor åbnet for langt større fleksibilitet inden for det godkendte produktionsareal.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Indretning af staldanlæggene og de enkelte staldafsnit er skitseret i foregående afsnit, tabel 2. Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte. Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurderinger af ammoniak, lugt m.m. svarer til beregningsgrundlaget for tilladelsen.

Fordampning af ammoniak og til dels lugt, kommer fra våde gødningsoverflader, hvorfor renholdelse af det fast gulv er essentielt (se i øvrigt afsnit omkring BAT – Bedste tilgængelige teknologi).

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Der anvendes overbrusning i staldene. Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I stalden bliver overbrusningen brugt til nedkøling af dyrene i varme perioder samt nedsættelse af ammoniakfordampningen og energiforbruget til ventilation.

Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at sætte stalden "i blød" og derefter vaske med højtryksrensere. Der bruges koldt vand. Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere stalden med godkendte midler i forbindelse med rengøring. Stalden rengøres efter hvert hold grise. Både iblødsætning og højtryksrensning er vandbesparende, og er at betegne som BAT (se senere afsnit omhandlende BAT).

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og

SIDE 17/35

eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God Staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Til god staldhygiejne hører blandt andet, at stierne holdes rene og tørre. Samtidig forebygger renholdelse af områder med foder, at skadedyr tiltrækkes og opformeres.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er risiko for tiltrækning af skadedyr, lugtgener eller forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til god staldhygiejne og renholdelse i øvrigt, vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

I ansøgningen er det oplyst, at ventilationssystemet er optimeret, dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning. Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Der er trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulige forbrug af energi. Det er endvidere oplyst, at der ved strømsvigt og høje temperaturer i staldene er etableret alarm på ventilationssystemet, så tilkaldt personale kan åbne nødventilationen manuelt.

Der er sat vilkår om, at ventilationsanlægget skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger for at sikre minimal støj fra og el-forbrug til anlægget.

Ved lavt ventilationsbehov er det vigtigt, at der ikke skrues ned på alle ventilatorer, men at der i stedet for køres med højafgangshastighed på nogle udvalgte ventilatorer mens de øvrige slukkes. Derved sikres det, at den udsugede luft spredes og opblandes bedst muligt. Ved lav hastighed på alle ventilatorer risikeres det, at den udsugede luft ikke opblandes, men ligger som en "dyne" over bedriften og de nærmeste omgivelser, hvilket kan forårsage store lugtgener hos nærmeste naboer. Da Skippergårdsvej 8 ligger meget tæt på nærmeste nabo, er det særligt vigtigt at sikre tilstrækkelig spredning og opblanding af den udsugede luft. Der er derfor sat vilkår om, at der skal sikres tilstrækkelig afgangshastighed på ventilatorerne, så der opnås god spredning og opblanding af den udsugede luft fra staldene.

Kommunes vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at staldindretningen og driften af stalden samt ventilationsanlægget, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.5 Fodring

I ansøgningen er det oplyst, at kornet opbevares i en amerikanersilo samt en lille silo. Derudover er der 3 mindre siloer til proteinfoder. Hver af de små siloer er på ca. 17t. Endvidere er det oplyst, at der anvendes fasefodring og løbende udarbejdes foderplaner og effektivitets kontroller for at optimere foderudnyttelsen.

Med de nye regler fra 1. august 2017 kan der ikke længere bruges vilkår om fodersammensætning som virkemiddel til nedbringelse af ammoniakfordampning eller andet.

Fosforudbringningen på bedriftens arealer styres nu af et årligt fosforregnskab, som indsendes til og kontrolleres af Miljø- og Fødevareministeriet.

SIDE 18/35

Det er dog fortsat BAT at benytte normtilsætning af fytase og fasefodring, hvorfor der er sat vilkår om dette. Vilkåret vil kunne kontrolleres via bedriftens foderplaner.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.

3.3.6 Energi- og vandforbrug

Energi

Energi anvendes primært til ventilationsanlæg, foderanlæg, til håndtering af gylle og til belysning. Energiforbruget efter udvidelsen er baseret på ansøgers skøn og anslås at blive på ca. 85.000 kWh pr år. Derudover forventes der et forbrug på 2.500 l diesel til staldopvarmning. I forbindelse med denne nye tilladelse og den derved opnåede mulighed for optimal udnyttelse af de eksisterende stalde, forventes el-forbruget at stige fra ca. 80.000 til 85.000 kWh. Dieselforbruget til opvarmning forventes uændret.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

Der er stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at holde øje med energiforbruget. Ved afvigelser i de årlige opgørelser skal årsagen til et ændret forbrug findes, og der skal gennemføres tiltag for at reducere forbruget.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og med fokus på energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Ansøger har anslået et vandforbrug i ansøgt drift på ca. 4.000 m³ årligt primært til drikkevand og til rengøring af stalden.

Ejendommen anvender vand fra Åstrup Vandværk. Den øgede indvinding af vand på vandværket, som følge af denne tilladelse (ca. 500 m³/år), vurderes til at være af en størrelsesorden, så det ikke gør nogen målbar forskel i områdets indvinding. Endvidere har vandværket kapacitet til at behandle den øgede indvinding.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at øget vandforbrug i form af spild, kan have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne og vil påvirke grundvandsressourcen negativ.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

SIDE 19/35

Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal. Ved overholdelse af de givne vilkår og med fokus på vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionens vandforbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

3.3.7 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra ejendommen omfatter husspildevand, spildevand fra mandskabsfaciliteter og tagvand. Derudover er der spildevand fra vask af stalde, drikkevandsspild o.l. som ledes til gyllebeholder. Dette vand indgår i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2. Spildevand der ledes til gyllebeholder udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne.

Spildevand fra stuehus og mandskabsfaciliteter ledes via septiktank til dræn/vandløb. Også tagvand ledes til dræn/vandløb.

Nedenstående tabel viser spildevandsmængder.

Tabel 3. Spildevandsmængder

Spildevandstype	m ³ /år for ansøgt drift	Afledes til
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	750	Gyllesystem
Tagvand	2.400	Dræn/vandløb
Sanitært spildevand fra stuehus og mandskabsfaciliteter.	Ikke fastlagt	Dræn/vandløb

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Tagvand og sanitært spildevand fra bygningerne ledes som oplyst i tabellen via afløb til dræn/vandløb. Da der ikke sker nogen ændringer i mængden, er der ikke set på, om der er tale om egne dræn eller fælles dræn og dermed evt. medbenyttelsesret.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.8 Affald

Døde dyr

Døde dyr opbevares i lukket container/under kadaverkappe, udviklet til formålet. Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

SIDE 20/35

Olie- og kemikalieaffald

Markdriften er ikke omfattet af denne tilladelse. Opbevaring og bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald kontrolleres ved de lovpligtige tilsyn. Opbevaring og bortskaffelse skal ske i henhold til reglerne i det kommunal affaldsregulativ.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsaffald eller sendes med dyrlægen retur.

Fast affald

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftøringspapir og tom rengjort kemikalieemballage skal bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller ved aflevering på forbrændingsanlægget.

Jern og metal skal afhændes til produkthandler. Glas mm. skal bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller genbrugsplads.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer Guldborgsund Kommune, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde. Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.9 Råvarer og hjælpestoffer

Olie/diesololie

Der er 3 olietanke på ejendommen jf. BBR. Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie/diesololie, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Samtidig bør der etableres mulighed for opsamling af eventuelle spild.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Som eksempel på mulige risici og / eller uheld på ejendommen, kan følgende angives:

- Håndtering og opbevaring af gylle.
- Brand.
- Udslip af fyringsolie.

SIDE 21/35

Største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af gylle.

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser eller uheld eller eventuelle gener og forurening ved uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Gyllebeholdere tømmes ca. 1 gang årligt og tjekkes for revner m.v.
- Der udføres 10 års gyllebeholder kontrol.
- Ved strømsvigt er der etableret nødopluk i alle staldafsnittene, og de er automatisk opkald til flere mobiltelefoner.
- Der udarbejdes mindst 1 gang årligt foderplan, for optimering af effektivitet og miljø.
- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings-/forebyggelsesforanstaltninger, således at gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halballer, jord el. lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobil telefon, ved et evt. uheld, der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt eller der ringes 112.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer.

Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at minimere påvirkningerne af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.11 Biaktiviteter

Der er ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra anlægget er uændret fra nudrift til ansøgt drift. I forhold til driften for 8 år siden er der tale om et lille fald i emissionen. Med de nye regler beregnes ammoniakemissionen ud fra dyretype, staldsystem og antal m² produktionsareal, samt m² gylleoverflade i lagerne. I denne tilladelse sker der ingen nybygninger eller ændringer i eksisterende stalde, dvs. dyretyper, staldsystemer, produktionsareal og gylleoverfladerne er ens i nudrift og ansøgt drift. Der er således igen ændring i ammoniakemissionen som følge af denne tilladelse. Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 4. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission, ansøgt drift
Stalde	2.778 kg NH ₃ -N/år
Opbevaringslagre	307 kg NH ₃ -N/år
Samlet ammoniakemission	3.085 kg NH ₃ -N/år
Meremission fra anlæg	0 kg NH ₃ -N/år

3.4.1.1 Ammoniakfølsom natur

Kategori 1- og 2-natur

Da totaldepositionen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0,0 kg NH₃-N/ha, vurderer kommunen at den ansøgte produktion på Skippergårdsvej 8 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

SIDE 22/35

Endvidere kan det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Den ansøgte produktion på Skippergårdsvej 8 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

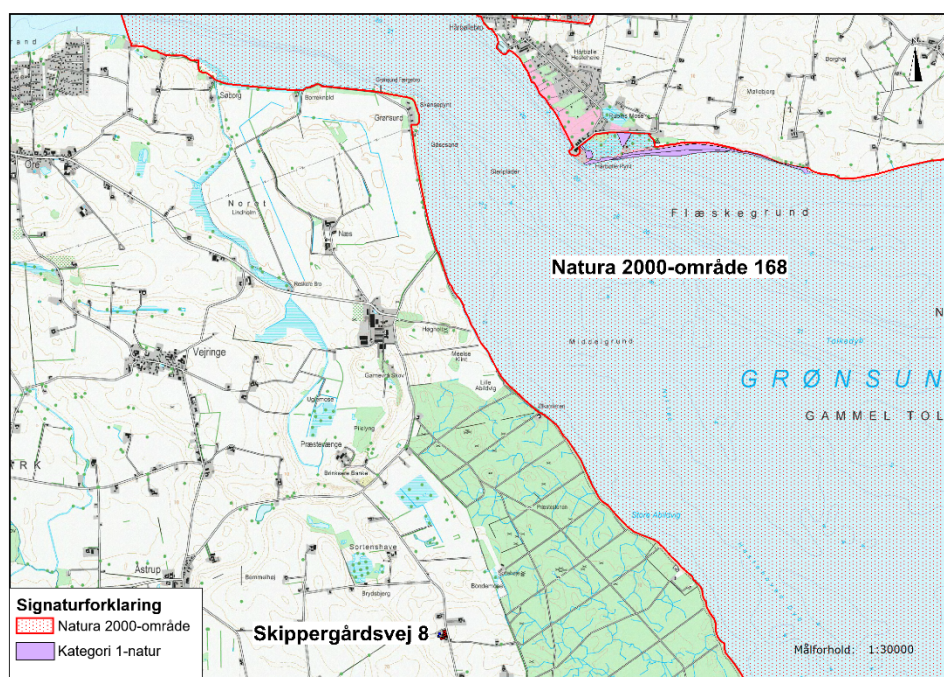
Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg NH₃-N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til kategori 3-naturområderne.

3.4.1.2 Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Skippergårdsvej 8 er område nr. 168 Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund. Afstanden fra stald og lager er ca. 1,9 km til natura 2000-området, se kort 2.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er kategori 1-naturtyperne 6210 kalkoverdrev, 2120 hvid klit og 2130 grå/grøn klit, som ligger ved Hårbølle Pynt, se beskrivelse og vurdering i Bilag 2 Naturnotat.

Den totale deposition af ammoniak fra den ansøgte produktion overstiger ikke bekendtgørelsens fastlagte beskyttelsesniveau for nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur i Natura 2000-området. Kommunen vurderer, at projektet på Skippergårdsvej 8 ikke i sig selv påvirker disse naturtyper og dermed arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Kort 2. Beliggenheden af Natura 2000-område og kategori 1-naturtyper i forhold til Skippergårdsvej 8.

SIDE 23/35

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 168 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder inden for en radius af 300 m omkring Skippergårdsvej 8, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke arternes yngle- og rastesteder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I husdyrloven er der indbygget et beskyttelsesniveau for lugt i forhold til forskellige typer beboelse. Lugtemissionen beregnes med udgangspunkt i forhold som: dyretype, m² produktionsareal og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, staldsystem, hvor mange m² produktionsareal, og hvilke dyretype, der må være i på bedriften og i hvilke stalde/staldafsnit. Disse parametre er en forudsætning for beregningerne, og de deraf følgende vurderinger.

De beregnede geneafstande angiver de krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper/-områder til staldene. Inden for geneafstand vurderes lugtgener til at være væsentlige. Lugten kan uden for disse afstande være registrerbar, men vurderes ikke at være generende. De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Tabel 5. Lugtberegninger

	Beregnet geneafstand (ukorrigeret)	Beregnet geneafstand (korrigeret)	Vægtet gennemsnits afstand
Byzone/sommerhus- område	539 meter	539 meter	4.416 meter
Samlet bebyggelse	387 meter	348 meter	620 meter
Enkelt bolig	144 meter	144 meter	77 meter

Alle lugtafstande er målt med udgangspunkt i et beregnet lugtcentrum for det samlede anlæg. Der korrigeres for fremherskende vindretning.

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er overholdt til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse, idet den vægtede gennemsnits afstand større end de beregnede korrigerede geneafstande. Afstanden til enkelt bolig er ikke overholdt, men der kan meddeles tilladelse alligevel, når der ikke er øget lugt og den vægtede gennemsnitsafstand er over 50 % af geneafstanden. I den aktuelle ansøgning sker der ingen øgning i lugten jf. beregningerne i husdyrgodkendelse.dk og afstanden til

SIDE 24/35

nærmeste nabo er over 50% af geneafstanden. Guldborgsund Kommune har derfor vurderet, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt, som det ansøgte staldanlæg. De beregnede geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig. I den aktuelle sag er der ikke regnet med kumulation til nogle af områderne.

Hvis staldene er placeret gunstigt i forhold til nabo, samlet bebyggelse eller byzone, dvs. hvis den fremherskende vindretning fører evt. luft væk fra beboelserne, kan indregnes et fradrag i lugtberegningerne. I den aktuelle sag er der foretaget et fradrag i geneafstanden til samlet bebyggelse.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. Det drejer sig om krav om, at:

- flydelag på gyllebeholderne skal vedligeholdes, så de effektivt sikrer mod fordampning.
- omrøring af gyllen skal minimeres, og at flydelaget reetableres hurtigst muligt efter omrøring.

Begrundelse for disse vilkår er, at der hovedsagligt vil komme lugtemission fra en gyllebeholder, når flydelaget brydes i forbindelse med, at der omrøres eller pumpes gylle fra beholderen.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses. Samtidig er der stillet vilkår om, at der skal udarbejdes en handlingsplan for nedbringelse af lugtgener, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af ejendommen er ligeledes væsentlige for begrænsning af lugt fra ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelse, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområde er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår og de generelle regler, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentlig generet af lugt fra ejendommen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved regelmæssigt oprydning og renholdelse. Ved at renholde og rydde op forebygges forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne må

SIDE 25/35

betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisyndspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, og gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning. Jf. de nyeste udmelding kan der være tilfælde, hvor rottebekæmpelsen kan udføre af bedriftens ejer, efter korrekt uddannelse. Ud over den egentlige bekæmpelse skal det gennem renholdelse og oprydning forebygges, at der opstår forhold, der tiltrækker rotter, og hvor disse har gode betingelser for opformering.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer desuden, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende ved overholdelse af de stillede vilkår.

3.4.4 Transport

Arbejdskørsel til og fra produktionen sker ad Skippergårdsvej. Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med levering og afhentning af smågrise og slagtesvin, levering af foder, samt udspreddning af husdyrgødning. Transporterne med husdyrgødning og korn er sæsonbetinget, mens levering og afhentning af smågrise og slagtesvin sker ugentligt. Transporterne vil primært foregå inden for normal arbejdstid 7-18.

Transporter kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00.

Der er ikke fremsendt en opgørelse over det forventelige antal transporter. I og med at der ikke sker nogen bygningsmæssige udvidelser med denne tilladelse, men kun åbnes for større fleksibilitet i udnyttelsen af de eksisterende stalde, er der ikke forventning om væsentlige ændringer eller stigninger i antallet af transporter i forhold til nudriften.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at transporterne ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang chaufføren forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet. Færdslen på offentlig vej reguleres af politiet og indgår ikke i denne tilladelse.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støj fra svineproduktionen kommer fra mange forskellige kilder f.eks. fra transport af foder og udbringning af gylle, støj fra ventilationsanlæg, foderblanding og støj fra dyrene.

Beskrivelse af støjklender

Ansøger har oplyst, at stalden ventileres mekanisk. Eftersom at der er motorer i ventilationsafkastene, kan der observeres støj fra disse i nærheden af stalden. Med god vedligeholdelse af ventilatorerne, samt ved placering af motorerne nederst i afkastene, vil

SIDE 26/35

støjniveauet dog være begrænset. Guldborgsund Kommune har hidtil ikke haft henvendelser om støjgener fra ventilationen på Skippergårdsvej 8.

Foderblanding og udfodring foregår ikke kontinuerligt, men flere gange om dagen. Normalt foregår det indendørs og dermed uden gener for naboer. Det er vigtigt at evt. døre/porte/vinduer er lukkede, så støjen dæmpes mest muligt.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, samt levering af smågrise og afhentning af slagtesvin og døde dyr.

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt inden for normal arbejdstid fra 7.00-18.00. Dog kan der forekomme afvigelser som bedriften ikke er herre over. Særligt levering af smågrise og afhentning af slagtesvin kan forekomme i de tidlige morgentimer.

Beskrivelse af tiltag mod støj

Støj skal søges dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere skal al unødigt tomgangskørsel undgås.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Det skal særlig bemærkes, at støjvilkårene drejer sig om støj fra og i forbindelse med selve svineproduktionen. Dvs. støj fra markdrift, der ikke er direkte knyttet til driften af husdyrbesætningen ikke skal medtages ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Undtaget er således støj fra mejetærsker, traktorkørsel i forbindelse med jordbehandling, såning, sprøjtning m.m. Omvendt skal pumpning og transport af gylle på selve bedriften tages med ved evt. støjmåling og / eller -beregning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af den generelle erfaring med landbrugsbedrifter, at de stiledede støjvilkår vil kunne overholdes. På den baggrund vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder. Håndtering af foder (mølleri, blander mm.) foregår indendørs i foderladen, hvilket bidrager til reduktion af støvgener. I forbindelse med levering af tilskudsfoder og korn, samt ved kørsel på omkringliggende arealer og veje, kan der opstå støvgener. Ved fornuftig håndtering af halm og foder, samt ved hensynsfuld kørsel kan støvgenerne holdes på et uvæsentligt niveau uden for ejendommen og dermed hos de omkringboende.

Der vil være støv fra dyrene, men ved omhyggelig management vil det ikke være væsentlige mængder, som forlader stalden.

Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener uden for ejendommens areal, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvgener for omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis. Al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

SIDE 27/35

3.4.7 Lys

Der er udendørsbelysning ved stuehus, foderladen og ved porte og døre. Der vil ikke være lys i stalden om natten, og som udgangspunkt vil der heller ikke være belysning uden for bygningerne om natten. Det vurderes derfor, at der ikke er lysgener som følge af driften.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende. Da staldbygningerne ligger meget åbent i landskabet, er det ekstra vigtigt, at der ikke er mere lys end nødvendigt, samt at der tænkes på afskærmning af lyset f.eks. ved ind- og udlevering af smågrise og slagtesvin, når det er mørkt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af udendørs lyskilder.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen består af gylle og mængden er beregnet ud fra nyeste normtal udgivet af Århus Universitet (Link: <http://anis.au.dk/forskning/sektioner/husdyrernaering-og-fysiologi/normtal/>).

Mængden af den producerede gødning er i ansøgning angivet til:

Tabel 7. Produceret husdyrgødning

Dyretype	Normtal (t/dyr)	Gylle ton
Smågrise	0,132	725
Slagtesvin	0,54	2.970
Sum		3.695

Det antages, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

Ovenstående gylleproduktion er en ca. beregning, idet der med denne tilladelse opnås mulighed for løbende at ændre i vægtintervallerne og antal producerede dyr. Beregningerne i ansøgningen er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniakfordampning fra stalde og lagre fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at husdyrgødningen håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de fastsatte vilkår er tilstrækkelige til at fastholde forudsætningerne for godkendelse.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i alle staldafsnit, og gyllen ledes via forbeholder til gyllebeholderne. Der er på ejendommen 2 eksisterende gyllebeholdere, som kan rumme den forventede produktion

Ifølge det foregående afsnit er den forventede årlige produktion af flydende husdyrgødning på 3.695 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene.

SIDE 28/35

Kapacitetsberegningen viser, at der i ansøgt drift vil være tilstrækkelig kapacitet i anlæg på ejendommen. Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på ejendommen:

Tabel 8. Gødningsopbevaring

Opbevarings-anlæg	Byggeår/kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %
Gyllebeholder 1	1990	Naturligt flydelag	1.250 m ³	31
Gyllebeholder 2	2002	Naturligt flydelag	2.020 m ³	51
Forbeholder og gyllekanaler			700 m ³	18
Samlet			3.970 m ³	100

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 3.970 m³, hvilket svarer til ca. 13 måneders opbevaring. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er 9 måneders tilførsel. Retningslinjerne er således overholdet, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb. Alternativt skal der være etableret læseplads med afløb til pumpesump. Før pumpning fra gyllebeholderen skal pumpesumpen tømmes for evt. regnvand. På dage med udpumpning fra en gyllebeholder skal læsepladsen og pumpesumpen renses og tømmes for evt. spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand og /eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller gyllevogn.

Vælges løsningen med læseplads skal denne indrettes i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for læsepladser.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen. Kravet er stillet, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til opbevaringen af flydende husdyrgødning.

3.6 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGE

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT (bedst tilgængelig teknologi) og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT. Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT

SIDE 29/35

supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke kravet til BAT. BAT kravene er derimod forskellige for nybyggeri, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, og for eksisterende byggeri, hvor implementering af moderne teknologi kan være uforholdsmæssig dyr eller ligefrem umulig. Der er i denne tilladelse udelukkende tale om eksisterende stalde.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem dyretype, staldsystem, m² produktionsareal, lagertype og m² lageroverflade.
- Forbrug af vand og energi.
- Management.
- Støj.
- Lugt.

3.6.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved valg af staldsystem, ved at begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen i stald og lager, eller ved at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

I husdyrgodkendelse.dk beregnes det niveau for ammoniakemission, som på tilladelsestidspunktet er BAT for den ansøgte produktion. Beregningerne er foretaget jf. Miljøstyrelsens gældende teknologiblade og indeholder en vurdering af, om omkostningsniveauerne ved forskellige teknologiske muligheder er proportionelle med de dermed opnåede reduktioner i ammoniakemissionen. Som de øvrige beregninger i husdyrgodkendelse.dk er BAT beregningen bindende for kommunen.

Jf. beregningen i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 201799, vers. 3 vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau på 3.085 kg NH₃-N pr. år.

Den faktiske ammoniakemission fra det ansøgte anlæg er i skema 201799 beregnet til 3.085 kg NH₃-N pr. år. Den ansøgte produktion lever således op til BAT kravet. Det er således ikke nødvendigt for ansøger, at implementere yderligere ammoniakbegrænsende teknikker eller teknologier.

Kommunens BAT-vurdering for ammoniak.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til de anvendte teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om at staldindretningen skal være som oplyst i ansøgningen.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og har indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse.

3.6.2 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte

SIDE 30/35

ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at "sætte stalden i blød" og efterfølgende rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Belysning

- Der skiftes løbende til lavenergi belysning i stalden.
- Der sørges for at der ikke er unødigt belysning i og uden for staldene.

Ventilation

- Ventilationssystemet er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning.
- Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed.
- Ventilatorerne rengøres jævnligt, hvilke sikre at der ikke bruges unødigt energi pga. modstand fra støv og skidt.

Vandbesparende foranstaltninger

- Drikkenipler placeres i fodertrugene, så der er optimale forhold for adgang til vand for grisene og et lavt drikkevandspild.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, sættes stalden i blød, og herefter vaskes med højtryksrenser, når staldene rengøres.
- Staldanlæggets rør og drikkeventiler gennemgås jævnligt så defekter identificeres og udbedres hurtigst muligt.
- Vandforbruget registres og monitoreres løbende så evt. utætheder hurtigt kan identificeres og udbedres.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i det ovenfor beskrevne samt det tidligere omtalte BREF-dokument, at der anvendes BAT inden for området energi- og vandforbrug.

Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten, ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og ved at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres hurtigst muligt. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

Ansøgers oplysninger er fastholdt gennem vilkår om, at driften skal være som oplyst i ansøgningen.

3.6.3 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT.

Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT.

SIDE 31/35

Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov.

Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning. Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

- Ejendommen drives efter princippet "godt landmandskab".
- Bedriftens medarbejdere bliver løbende uddannet gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der tages videst muligt hensyn til naboer ved udbringning af gylle.
- Der føres årlig kontrol over vand- og energiforbrug.
- I ejendommens effektivitetskontroller registreres desuden foderforbrug, produktionsresultater og lign.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand m.v.

Ud over at ansøgers oplysninger om tiltag er fastholdt via vilkåret om at driften skal være i overensstemmelse med det oplyste i ansøgningsmaterialet, er der sat vilkår om, at der skal indtænkes BAT ved indkøb af nye maskiner, ny teknologi m.m.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring af gylle, forbrug af vand og energi m.m., samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet inden for området management. Ansøgers oplysninger er fastholdt gennem vilkår om, at driften skal være som oplyst i ansøgningen.

3.6.4 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse er overholdt. På baggrund heraf vurderes det, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

SIDE 32/35

3.6.5 Udbringning af gødning

Udbringning af gødning reguleres gennem generelle regler om maksimal tildeling af N og P, gødningsregnskaber for N og P, samt generelle regler om udbringningsmetoder og – tidspunkter m.m. I denne tilladelse skal der ikke medtages arealer og driften af disse.

3.6.6 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Det fremgår af de tidligere afsnit i denne godkendelse, at kommunen har vurderet, at der leves op til de fastlagte grænseværdier for henholdsvis ammoniak, ressourceforbrug og management ved anvendelse af BAT.

Med udgangspunkt i husdyrbrugets størrelse, type og de tekniske muligheder, samt proportionalitetsprincippet, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der er tænkt BAT ind i husdyrbedriftens indretning og drift i videst muligt omfang.

3.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.7.1 Alternative løsninger

Ansøger har overvejet alternative placeringer af produktionen, men har vurderet, at det er det mest rationelle at have denne samlet på en adresse og i eksisterende bygninger.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at udnyttelse af eksisterende bygninger er at foretrække, sålænge disse ligger så alle beskyttelses niveauer for ammoniak, lugt og støj kan overholdes. Det er derfor vurderet, at der kan gives tilladelse til den ansøgte fleksibilitet i de eksisterende stalde, når driften følger vilkårene i denne tilladelse og foregår som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

3.7.2 0-alternativ

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den evt. øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af den ansøgte fleksibilitet på ejendommen, ikke påvirker lokalområdet væsentligt.

Et 0-scenarie vil også betyde, at der ikke skal udarbejdes en tilladelse med de forbedringer i forhold til miljøet, der er forbundet hermed. Samtidig vil en løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af bedste tilgængelig teknik ikke finde sted.

3.8 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Dokumentationen for egenkontrol skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt.

I vilkårene er der stillet krav om dokumentation for følgende forhold

- Korrekt bortskaffelse af farligt affald.
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften.
- Det årlige forbrug af el, vand og diesel, med forklaring på evt. udsving mm.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for denne tilladelse og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for

SIDE 33/35

vurdering af, at der kan meddeles tilladelse uden, at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for tilladelsen overholdes. Samtidig foreligger dokumentationen i en form, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.8.1 Beredskabsplan

Der er indsat vilkår om, at der skal forefindes en beredskabsplan på ejendommen, og at alle ansatte skal have let adgang til den. Samtidig skal alle ansatte være bekendtgjort med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

Der er sat vilkår om at beredskabsplanen skal være udarbejdet og kopi indsendt til Guldborgsund Kommune senest 3 måneder efter denne tilladelse er meddelt.

En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med tilladelser og miljøgodkendelse til produktionsændringer. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk. Beredskabsplanen er tænkt som en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld, og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger. Samtidig skal myndigheden have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljø mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmeres, hvornår og hvordan. Dette er yderligere uddybet i vilkår.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på ejendommen være mulighed for at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med ophør har ansøger oplyst, at der vil blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Stalde- og gødningsopbevaringsanlæg vil blive rengjort, og evt. nedbrydning af stalde og fortank/gyllebeholder vil ske i henhold til gældende regler.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen, inden nedlukningen iværksættes. Som ved vilkåret om beredskabsplanen er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om stalde og gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes, eller om brugen helt ophører. Det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 5/10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,

SIDE 34/35

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare. Samtidig bidrager tiltagene til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

4 OFFENTLIGHED OG HØRING

Udkast i høring

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent. Udkastet til miljøgodkendelse har derudover været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent, naboer samt øvrige parter i 2 uger med høringsfrist den 13. februar 2018. Øvrige parter omfatter de naboer, som eventuelt kan blive berørt af den tilladte ændring af dyreholdet. Dvs. de naboer der ligger inden for den konsekvenszone, som er beregnet til 623 m i husdyrgodkendelse.dk, skema 201799.

Der er ikke modtaget bemærkninger til udkastet i høringsperioden. 2 naboer har spurgt ind til reglerne, men er ikke kommet med høringssvar.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan det ansøgte gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil det heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår tilladelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området, samt i de områder, der ligger op til produktionsanlægget, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i tilladelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Yderligere er det vurderet, at driften kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

SIDE 35/35

6 BILAG

Bilag 1: Plantegning over driftsbygninger

Bilag 2: Naturnotat

GULDBORGSUND

Bilag 2

NATURVURDERING TIL § 16B MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

SKIPPERGÅRDSVEJ 8, 4871 HORBELEV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur	3
1.1.2	Natura 2000-områder	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter	9

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne fremgår af bilag 3, punkt D i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

For de Natura 2000-naturtyper, som endnu ikke er kortlagt som kategori 1-natur (primært søer), skal kommunen vurdere påvirkningen og eventuelt fastsætte vilkår om maksimal deposition af ammoniak. Dette kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

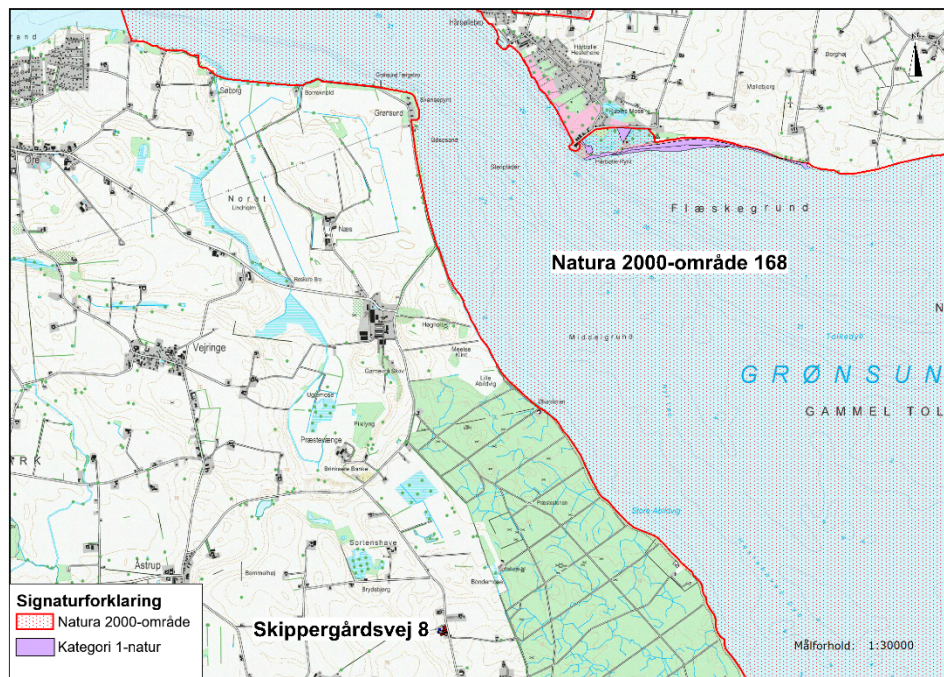
- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 150 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr. år indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 450 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr. år indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 750 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr. år indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 1.500 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr. år indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 5.000 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr. år indenfor 1000-2500 meter.

I nærværende sag er nærmeste kategori 1-natur beliggende ved Hårbølle Pynt på det sydvestlige Møn ca. 4,4 km nordøst for Skippergårdsvej 8, se kort 1. Kategori 1-naturen består af habitatnaturtyperne 6210 kalkoverdrev, 2120 hvid klit og 2130 grå/grøn klit. Den totale ammoniakbelastning fra husdyrbruget er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,0 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ /ha for kategori 1-naturtyperne.

Kort 1. Beliggenheden af Natura 2000-område og kategori 1-naturtyper i forhold til Skippergårdsvej 8.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder. For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg $\text{NH}_3\text{-N/ha}$.

Det nærmeste kategori 2-naturområde er overdrevet Ravnse Holme, der ligger ca. 15 km nordvest for Skippergårdsvej 8, se kort 2. Den totale ammoniakbelastning fra husdyrbruget er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,0 kg $\text{NH}_3\text{-N/ha}$ for overdrevet.

Kort 2. Beliggenheden af nærmeste kategori 2-natur i forhold til Skippergårdsvej 8.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesordenen mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

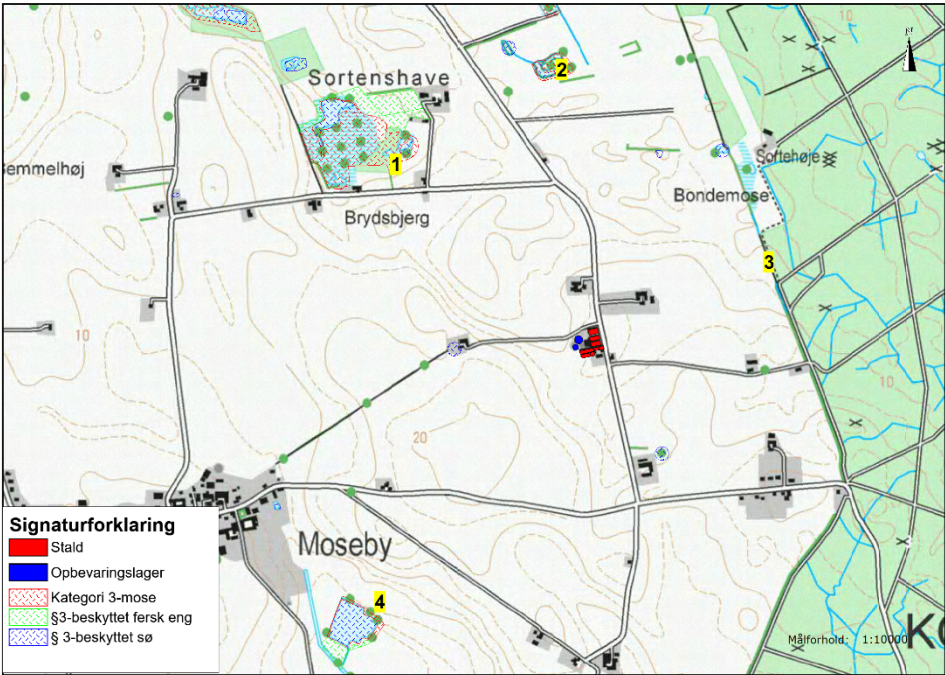
Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens " bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12-14 kg N/ha i området, hvor Skippergårdsvej 8 ligger jf. "National – Kvælstoftotal afsætning" på Danmarks Miljøportal.

I området omkring stald og lager på Skippergårdsvej 8 ligger nogle naturtyper og skove, som er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Merdepositionen af kvælstof fra henholdsvis den ansøgte drift og efter 8-års reglen er beregnet på kategori 3-naturen i det elektroniske ansøgningssystem. Ved 8-års reglen skal kommunen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer, der er godkendt, tilladt eller anmeldt i løbet af de seneste 8 år i beregningen af merdepositionen.

Kort 3. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 3-natur.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Skippergårdsvej 8.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter / natur	Beregnet merdeposition (nudrift)	Beregnet merdeposition (8-års drift)
1. 740 m NV for husdyrbrug	Mose	Observationer fra 1992 af gøgeurter	0,0 kg NH ₃ -N/ha	0,0 kg NH ₃ -N/ha
2. 750 m N for husdyrbrug	Mose	-	0,0 kg NH ₃ -N/ha	0,0 kg NH ₃ -N/ha
3. 540 m Ø for husdyrbrug	Skov	-	0,0 kg NH ₃ -N/ha	-0,1 kg NH ₃ -N/ha
4. 970 m SV for husdyrbrug	Mose	-	0,0 kg NH ₃ -N/ha	0,0 kg NH ₃ -N/ha

Mosen ved Sortenshave (lokalitet 1) indgår i et fugtigt område med en mosaik af fersk eng, søer og mose. Af de høje målebordsblade fra ca. 1862-1899 ses det, at området allerede på dette tidspunkt var et fugtigt mose/eng-område. Gennem tiden er der gravet tørv, og de nuværende søer stammer fra denne aktivitet. Frem til i dag er den centrale og sydlige del vokset til med spredte træer, mens den nordlige del er lysåben og med en lav plantevækst. Af en besigtigelse fra 1992 fremgår det, at området har en artsrig og varieret vegetation med bl.a. orkideen Majgøgeurt. Der er ikke foretaget fornyet besigtigelse af området eller af

de andre lokaliteter i forbindelse med nærværende godkendelse, da den beregnede merdeposition er mindre end 1 kg NH₃-N/ha både i forhold til nudriften og til 8-års driften.

De to andre moselokaliteter (lokalitet 2 og 4) er begge opstået som følge af tørvegravning. De gravede søer med tiden er groet til med forskellige fugtighedsplanter og træer som fx pil, så der er dannet mose.

Nærmeste skov, som vurderes at være ammoniakfølsom ud fra, at der har været skov på arealet i lang tid, er Korselitze Østerskov, som er beliggende ca. 540 m øst for Skippergårdsvej 8. Merdepositionen er beregnet til mindre end 1 kg NH₃-N/ha.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er to næringsrige vandhuller, der ligger henholdsvis vest og sydøst for stald og lager. Merbelastningen fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg NH₃-N/ha i vandhullerne, se yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at indebære en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, jf. husdyrlovens § 33 stk. 1 nr. 2.

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totaldepositionen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0,0 kg NH₃-N/ha, vurderer kommunen at den ansøgte produktion på Skippergårdsvej 8 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere kan det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Den ansøgte produktion på Skippergårdsvej 8 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg NH₃-N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til kategori 3-naturen.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7

stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Skippergårdsvej 8 er område nr. 168 Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund. Afstanden fra stald og lager er ca. 1,9 km til natura 2000-området, se kort 1.

Natura 2000-området er 32.825 ha og omfatter havet og kysterne mellem det sydøstlige Sjælland, Møn og Falster, fra Præstø Fed i nord til Hestehoved Fyr på Falster i syd, fra Farødæmningen i vest til Hollændergrund nord for Ulvshale mod øst. Den nordøstlige del af Falster grænser op til den sydligste del af Natura 2000-området. Den marine del af området udgøres af lavvandede bugter, fjorde og sunde med sandbund og spredte sten. Strømforholdene er meget varierede og bidrager til et afvekslende kystlandskab. Generelt udgøres landarealet i Natura 2000-området af langstrakte og mere eller mindre smalle kysttrækninger. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område 168 (H147 og F84).

Udpegningsgrundlag for habitatområde H147		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Brunvandet sø (3160)
	Vadeflade (1140)	Våd hede (4010)
	*Lagune (1150)	Tør hede (4030)
	Bugt (1160)	Enekrat (5130)
	Rev (1170)	Kalkoverdrev *orkideer (6210)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	*Surt overdrev (6230)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	Tidvis våd eng (6410)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Urtebræmme (6430)
	Strandeng (1330)	Hængesæk (7140)
	Forklit (2110)	*Avneknippemose (7210)
	Hvid klit (2120)	*Kildevæld (7220)
	*Grå/grøn klit (2130)	Rigkær (7230)
	*Klithede (2140)	Bøg på mor (9110)
	Havtornklit (2160)	Bøg på muld (9130)
	Skovklit (2180)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	Vinteregeskov (9170)
	*Enebærklit (2250)	Stilkegekrat (9190)
	Søbred med småurter (3130)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
	Næringsrig sø (3150)	* angiver prioriteret naturtype
Arter:	Skæv vindesnegl	Bredøret flagermus
	Sumpvindelsnegl	Spættet sæl
	Stor vandsalamander	Mygblomst

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F84		
Fugle:	Skarv (ynglende- og rastende)	Stor skallesluger (rastende)

Knopsvane (rastende)	Blishøne (rastende)
Sangsvane (rastende)	Fjordterne
Troldand (rastende)	Havterne
Toppet skallesluger (rastende)	

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er kategori 1-naturtyperne 6210 kalkoverdrev, 2120 hvid klit og 2130 grå/grøn klit, som ligger ved Hårbølle Pynt, se beskrivelse og vurdering i afsnit 1.1.1 og kort 1.

Kommunens vurdering

Den totale deposition af ammoniak fra den ansøgte produktion overstiger ikke bekendtgørelsens fastlagte beskyttelsesniveau for nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur i Natura 2000-området. Kommunen vurderer, at projektet på Skippergårdsvej 8 ikke i sig selv påvirker disse naturtyper og dermed arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 168 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel x, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter.

Padder

Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-padderne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel x, sidst i dokumentet. Udover ovennævnte bilag IV-arter findes også padderne Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø i området. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at inden for en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Inden for en afstand af 300 m fra stald og lager på Skippergårdsvej 8 er der ingen naturområder, som er oplagte yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Endvidere er der ikke registreret forekomst af bilag IV-padder inden for denne afstand.

Flagermus

Potentielle levesteder for flagermus findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes, at omkring 5-6 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Tabel x, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter). Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger eller fældning af større træer.

Andre bilag IV-arter, sårbare eller fredede arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der inden for området findes andre bilag IV-arter end padder og flagermus. Endvidere er der ikke kendskab til forekomst af andre sjældne, sårbare eller fredede arter inden for området.

Kommunens vurdering

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder inden for en radius af 300 m omkring Skippergårdsvej 8, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke arternes yngle- og rastesteder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

Tabel X. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden mangelfuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrellflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- over overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
		Stærkt mennesketilknyttet art.
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskråninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedebled, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland. Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage. Findes omkring Store Musse	Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder. Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart". Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.
Spidssnudet Frø	Almindeligt forekommende i hele kommunen. Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose). Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.
Grøn mosaikguldsmed	Registreret i Korselitze Østerskov i 1912. Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i søer og damme med Krebseklo.
Stor kærguldsmed	Horreby Lyng og Listrup Lyng.	Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.
Lys skivevandkalv	Formentlig forsvundet. Registreret i 1975 i Horreby Lyng.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.
Bred vandkalv	Formentlig forsvundet. Registreret i 1976 i Horreby Lyng.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårflyelarver. F.eks. skovsøer.
Eremit	Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.
Mygblomst	Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose. Seneste fund mindst 30 år tilbage.	Tilgroning, vandstandssænkning.